

Neumorno je delal ne samo v šoli, ampak vseh povsod med narodom, bil je vnet čebelar, sadjar, lovec in sploh poznavalec narave, svetovalec ljudstvu vedno in povsod. Tudi kot upokojenec je ostal na deželi med narodom, ni se mogel ločiti od kraja, ki ga je vzljubil in v katerem je sejal dobre nauke. Težka bolezen ga je zadnje dni priklenila na posteljo. Bil je prijeten družabnik in narodnjak znan po vseh Slovenskih gorah. Blag mu spomin! c.

SMUČARSKI TEČAJ ZA UČITELJE NARODNIH ŠOL.

Kraljevska banska uprava priredi osem-dnevni smučarski tečaj za učitelje narodnih šol. Tečaj se bo vršil v domu T. K. Skale na Voglu od 24. do 31. marca t. l. Smoter tečaja je, da se predela z učitelji-tečajniki v prvi vrsti metodičen postopek pri pouku smučanja — kot dela šolske tolvadbe — pri osnovno-šolski mladini in drugje, da se jih pripravi za tehnično vodstvo smučarskih tečajev z osnovnošolskim učiteljstvom in šolsko mladino, ki jih bodo v prihodnjih letih priredili poedini srezi. Baš potem osnovne šole in učiteljstva — kot najvažnejšega faktorja na deželi — naj se razširi ta koristna in zdrava telovadna panoga sistematično in po pravilni poti med narodom.

V tečaj je pozvan, po predlogu sreskih načelstev, iz vsakega sreza po en učitelj in sicer oni, ki veljajo med učiteljstvom v srezi za izvrstnega smučarja in za katerega se ima zagotovilo, da bo z uspehom vodil smučarske tečaje v srezi in pomagal za razmah smučarstva pri Sokolu.

Tečaj organizira po svojem referentu gospodu Jerasu banska uprava, za vodnike — predavatelje pa so določene prvovrstne moči iz učiteljskih vrst: Tavčar Ivan, Majnik Nand in Merhar Milan ter zdravnik dr. Novak Franjo.

Prepričani smo, da bo tečaj, ki je že v svojih predpripravah vzorno organiziran, odlično uspel. O poteku in uspehu tečaja bomo poročali. — Tečajniki odpotujejo iz Ljubljane v soboto 23. t. m. z opoldanskim vlakom.

— Stalež šolstva in učiteljstva v dravski banovini, ki vsebuje veliko krajevnih in drugih podatkov, priporočamo v nabavo vsem šolam in tudi učiteljstvu. Šole, ki niso še naročile te knjige, naj si jo nabavijo, dokler je še v zalogi pri banovinski zalogi šolskih knjig.

— Članom — dolžnikom — dravograjске učiteljskega društva! — Plačujte redno mesečno članarino! Poravnajte zaostanek! — Ne dopustite, da bi bilo društvo primorano, črtati Vas radi neplačevanja članarine! Učiteljstvo šole Kapla je poravnalo že vso članarino do konca šol. leta. Vzemite si jo za vzgled in storite tudi Vi tako! — Blagajničarka.

— Počitniški tečaj v Zagrebu in na morju. V velikih počitnicah priredi JUU sekcija za savsko banovino v Zagrebu več tečajev. — V Zagrebu tečaj za ročno delo in glasbeni tečaj. Oba trajata od 4. do 31. julija. Stanovanje bo brezplačno, a prehrana bo stala 400 do 450 Din za ves čas. Pouk, ki se deli na prakso in teorijo bo dopolnilna, a po potrebi in na željo obiskovalcev tudi popoldne. Vpisnina znaša 300 Din. — Drugi tečaj bo na morju od 22. julija do 17. avgusta, in sicer v Novem Vinodolu. Za ta tečaj je potrebno za vpisnino, prehrano (štirikrat dnevno) kopalniško takso in skupno stanovanje 1000 Din. Tečaj se priredijo po odobritvi ministrstva prosvete. — Natančnejše informacije pošilja JUU, sekcija za savsko banovino, odsek za tečaje Zagreb, Trg kralja Aleksandra št. 4.

Osebnne zadeve

— i Napredovali so učitelji (ice) v VIII. skupino: Hiti Elvira iz št. Ilija v Slov. gorah (M. l. br.), Horvat Marija iz Kroza (M. S.), Grmovšek Ljubislava iz Slovenjgradca, Kubik Antonija iz Negove (Lit.), Skuli Vladimira iz Zidanega mosta (Laš.), Završnik Albin iz Bleda (Rad.); v IX. skupino: Vilfan Henrik iz Šmartna v Rožni dol. (C.).

pripadnike določene cerkve: katoliške, pravoslavne, evangelske, muslimanske, i. t. d.

Socialna vzgoja izhaja iz dejstev, da imajo posamezne družabne vrste, n. pr. poljedelci, tovarniški delavci, posebne kulturne potrebe in posebne duhovne interese, na katere se da z uspehom navezati izobraževalno akcijo. Prosvetno delo ne sme prezirati resnice družabnega življenja, kakor so gospodarske in politične težnje posameznih družabnih skupin. Ljudska vzgoja ima nalogo, ki se ne da izpolniti v splošno vzgojo, ki ni prilagajena družabnim interesom. Razen ideala narodne, verske in državljanske solidarnosti, je cilj tudi vzpodbuda k solidarnosti posameznih družabnih skupin, stanov, razredov i. t. d. Narodna kultura se mora strinjati s prvinami ljudske, vaške, delavske in druge kulture, da bo imela svojo popolnost. Znamka teh sestavljenk narodne kulture je globoka izkušnost posameznih družabnih skupin. Iz tega so se tekom zadnjega časa razvile posamezne smeri ljudske vzgoje: delavska poljedelska in obrtniška vzgoja.

Prav tako ima ljudska vzgoja, ki sloni na socialnem temelju lažjo nalogo, kakor jo ima državljanska vzgoja, ker izhaja iz resničnega stanja reči, iz gospodarskega stanja gotove družabne skupine, iz njenih teženj, ki so čisto navezane na njeno duhovno tradicijo, n. pr. na tako imenovano vaško kulturo in je prav zaradi tega tako privlačna in razumljiva za najširše plasti naroda. Država je preprosti ljudski misli preveč sestavljena oblika samoobrambe, dočim je namen stanovske vzgoje in socialne vzgoje ljudstvu jako razumljiva in dostopna zadeva.

Vsaka ljudska vzgoja prinese posamezniku in celoti užitek, ako je njen namen kul-

Naša gospodarska organizacija

VABILO

Samopomoč učiteljskih otrok reg. zadruga z o. z. v Ljubljani

ima svoj redni občni zbor

v nedeljo dne 31. marca 1935. ob pol 9. uri v prostorih tajništva JUU v Ljubljani, Františkanska ulica 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letu 1934.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1934.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Samostojni predlogi.

Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov.

Računski zaključek je do občnega zbora na vpogled vsem zadržnikom pri načelniku zadruga g. Pavlu Lavriču, Tyrševa cesta 17/I.

Predloge k točki 5. dnevnega reda je poslati najkasneje 28. marca 1935. načelniku Samopomoči učiteljskih otrok v Ljubljani, Tyrševa cesta 17/I.

Načelnik: Član načelstva:
Pavel Lavrič, s. r. Metod Kumelj, s. r.

— g Za socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I Zedinitelja so prispevala sreska društva JUU: Županja Din 200.—, Ljubovija Din 250.—, Petrovgrad, za mesto in srez Veliki Bečkerek Din 1000.—, Novi Sad Din 1215.—, Ruma Din 1000.—, Salaš Din 250.—, Bosanska Krupa Din 290.—, Novi Pazar Din 500.—, Celje Din 2000.—, Bela Crkva Din 500.—, Ivancec Din 300.—, Sopot Din 270.—, Banjaluka Din 295.—, Marija Sokolić, učit. Bosanska Dubica Din 20.—, Vsega Din 8090.—, prej objavljeno 36.230,50, skupaj Din 44.320,50.

Mladinska matica

— mm Književne nagrade M. M. Na razpis književnih nagrad M. M. je prejel tajništvo 15 rokopisov. Na predlog literarnega odseka se nagradi s 3000 Din povest »Pasišica« z značko »Lenart« kot umetniško najbolj dovršeno delo izmed sprejetih rokopisov. Sklenilo se je pa o odkupiti tudi rokopise »Barak«, »Bratovščina sinjega galeba« in »Ubežnik«, katerim se prizna po 1000 Din doplačila na običajni honorar pod pogojem, da izdelajo avtorji teh del male popravke ter prepustijo rokopise M. M., ki jih izda v rednih ali izrednih publikacijah ali v »Našem rodu«. Za najmlajše se eventualno odkupi slikanica v barvah »Čudovite prigode malega Pasjeglavca«.

Vsi drugi rokopisi se odklonijo. Vsi konkurenti so naprošeni, da pošljejo obenem s kontrolno številko svoje naslove.

— mm V »Jutru« od 14. t. m. je izšel članek »Pet let krize in slovenska knjiga«, kjer govori članek o vplivu krize na našo literarno produkcijo. Iz statističnih podatkov, ki jih članek navaja, se jasno vidi, kako naša literarna produkcija sicer počasi, a stalno pada. Le mladinska knjiga kaže majhen porast. Za porast mladinske literarne produkcije v novejšem času — pravi članek — se je v veliki meri treba zahvaliti podjetnosti Mladinske matice, ki je znala v težkih časih stiske in štednje mobilizirati za naše razmere naravnost ogromen kader naročnikov, tako da presega naklada njenih rednih publikacij 20.000 izvodov.

turno gibanje. Razvoj npravnstvenega premišljevanja in delovanja, ki je podpiran od religiozne vzgoje, more postati pot do sreče naroda, posebno, ako klije rast vzajemnega sodelovanja med ljudmi. Religiozna vzgoja pa bi mogla postati tudi narodova nesreča, posebno, ako bi vodila k verski nestrpljivosti in vzbujala verske prepire med posameznimi v državi priznanimi verami. Narodni duh v ljudski vzgoji mora biti nekaj samo po sebi razumljivega, ustrezajočega prirojenim silam človeške družbe.

Noben narod se ne more brez lastne škode iztrgati od ljudstva, kot samostojen člen. Narod je člen v verigi človeštva, njegova življenjska gotovost in življenjski nivo zavisi od sodelovanja drugih narodov. Enostranski nacionalizem, ka ni utečen niti od humanitete, niti po verski vzgoji, niti z razumom, bi napravil pri vzgoji velikih narodov nove katastrofe, od katerih največja je vojna.

Prirodni razvoj ljudske vzgoje je naslednji: individualna vzgoja posameznika v šoli življenja (doba primitivne vzgoje), verska vzgoja (doba cerkvenotvorne vzgoje), narodna vzgoja (narodotvorna doba), socialna in državljanska vzgoja (državotvorna doba), humanitarna vzgoja (federativna vzgoja, ko se preko mej veroizpovedi, narodov, razredov in držav tvorijo svetovne zveze).

Blagostanje vseh je končni cilj ljudske vzgoje, katere ni mogoče doseči povsod v istem času in z istimi gesli, metodami in sredstvi. Blagostanje vseh ne moremo doseči brez dela, da čestokrat tudi ne brez boja, nekje individualnega, drugod socialnega. V nekaterih dobah in v nekaterih krajih zahteva ljudska vzgoja več narodnega duha in tozadev-

Šolski radio

— r XXIV. teden. V torek 26. marca bo predaval g. šolski nadzornik Ivan Michler: »Čari podzemlja«.

Predavatelj popelje poslušalce v skrivnostni podzemni svet našega Krasa. Z njimi se bo spuščal na jeklenem vitku v tajne in temne globine neznanega sveta, plezal bo po ozkih, gibljivih, a vendar jekleno močnih lestvicah, odkrival bo dolge podzemne hodnike in mogočne dvorane, okrašene s prelesto se lesketajočimi kapniki in sigo. Preko ogromnih skalnih predorov v notranjosti gorovja bo varno peljal poslušalce do skrivnostno žuboreče podzemne reke, nato pa z gumijastim čalnom po divno zakapanem vodnem rovu in preko obširnih jezer v domovje človeške ribice. Na potovanju bo pa tudi seznanil poslušalce z vsemi opasnostmi in težavami s katerimi se morajo boriti raziskovalci, kakor tudi z lepotami in čari tajinstvenega podzemnega sveta naše lepe domovine.

V petek 29. marca bo predaval g. prof. Ivan Grafenauer o najvažnejših dogodkih po svetu.

— r V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v nedeljo 24. marca predaval g. inž. Vinko Sadar »Izkušnja z umetnimi travniki in s kisanjem krme.« V ponedeljek 25. marca bo predaval g. Franc Vardjan »Zelenjadni vrt spomladi.«

Stanovska organizacija JUU iz izvršnega odbora

— upb. Članarina. Izvršni odbor JUU je na svoji seji 18. II. t. l. zavzel stališče, da je treba zvišati članarino, ki po pravilih pripada glavnemu odboru. Razlog za ta sklep je dalo dejstvo, da se silno naglo razvijajo posli organizacije in rastejo s tem tudi stroški. O tem vprašanju je bil že priobčen članek v »Učiteljskem tovarisu«. — O tem vprašanju naj razpravljajo in sklepajo društva na svojih zborovanjih.

Iz sekcije

— Odgovori na okrožnice. Ponovno prosimo, da pošljejo sreska društva odgovore na okrožnice, ki so jih prejela od sekcije.

Obračajte se na sekcijo le potom sreskih društev in na izvršni odbor JUU v Beogradu le potom sreskih društev in sekcije.

Sekcija je posredovala in poslala merodajnim faktorjem vloge v naslednjih zadevah: Denarne zbirke med šolsko mladino, Učenci osnovnih in višjih narodnih šol; sprejem v trgovino in obrt. Pravčasno dostavljanje odlokov in okrožnic šolam, Učiteljske diplome privatnih učiteljskih šol; taksa za notifikacijo, Dodeljevanje učiteljstva v sreske prosvetne pisarne, Šolske ekskurzije; polvlastice spremljevalcem, Stanarina učiteljem pripravnikom v dobi od I. IV. do I. X. 1931.; vračilo. Ukinitev § 4. zakona o naknadnih kreditih, Napredovanje; pospešitev, Izplačevanje aktivnih prejemkov drž. uradnikom do nakazila pokojnine; predlog za fin. zakon, Predlogi za finančni zakon (dodatno k prejšnji vlogi). Povečanje števila povlastic za upokojence na drž. železnice.

Iz društev: Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA VZHODNI DEL bo zborovalo 6. IV. ob 9. uri v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

Dnevni red:

1. Poročila.
 2. Učiteljski gospodarski dan (ref. tov. Kosin).
 3. Stanovske zadeve.
 4. Slučajnosti.
- Pridite vsi. Poravnajte zaostalo članarino in prijavite se tajniku za knjige Slov. šol. matice.

Odbor.

negi razmišljanja. v drugih dobah in drugih krajih ima močnejši pomen državljanska in humanitarna vzgoja.

Državni in občinski prispevki

za ljudsko vzgojo v Čehoslovaški republiki.

Za ljudsko vzgojo so bile v proračunih ministrstva prosvete izdane sledeče vsote:

L.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.
Kč	418.000	2.504.088	3.485.898	4.182.897	5.936.453	3.805.000	4.116.067	4.055.200	4.090.000

Za leta 1919.—1927. skupaj . . . Kč 32.593.603

Sredstva, oblike in pripomočki ljudske vzgoje.

Ziva beseda postaja pri ljudski vzgoji prvo sredstvo ter si je priborila tudi prvo in najučinkovitejše mesto. Vendar skrbi ministrstvo prosvete, da se nadomestijo posamezna predavanja s predavalnimi skupinami in tečaji, kajti jasno je, da dobro predavanje sicer najde v srcih poslušalcev dober odziv, toda ne zapusti trajnejših uspehov v duševnem življenju. V večjih občinah prirejajo predavalne cikle, od katerih je namenjeno vsako predavanje določenemu vprašanju. Ciklus predavanja omogoča izčrpati določeno snov in poglobljati predvideno znanje.

Nastanek in razvoj ljudskih tečajev, ki niso nič drugega nego časovno in vsebinsko razširjeni predavalni ciklusi, leži v tem, da se

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ZA MARIBOR-MESTO je zborovalo dne 14. februarja ob 9. uri na I. dekl. narodni šoli v Mariboru.

Navzočih je bilo 52 člana t. j. 81%.

Tovariš predsednik je podal obširno poročilo o seji JUU v Beogradu ter o sklepih zbora predsednikov, kar so vzeli navzoči z zadovoljstvom na znanje. Za poverjenico Samopomoči učiteljskih otrok se imenuje tov. Prelogova. Po obravnavi došlih dopisov se soglasno sprejmejo sledeči predlogi ozir. resolucije.

1. Šolska Matica naj izda več praktično — metodičnih knjig, kakor jih je svojčas.

2. Učiteljstvo naj se poteguje za svojega zastopnika v parlamentu.

3. Vsakemu tovarišu-ici se naroča, da si naj prizadeva zbuditi zanimanje za stanovsko organizacijo pri onih tovariših in tovarišicah, ki še niso včlanjeni.

Obstoj učiteljske šole.

4. Pri razmotrivanju vprašanja reorganizacije naših učiteljskih šol se pojavlja ne le merodajnih, temveč tudi v naših učiteljskih vrstah pesimistično naziranje, da je dovolj ako so učiteljske šole le v banovinskih središčih.

To naziranje pa je pogrešno že v svojem jedru, saj so

1. banovine izrazito različne po svoji velikosti in številu prebivalstva (savska — primorska);

2. pa tudi po svojih kulturnih potrebah (dravska in zetska)

in 3. bi po gornjem naziranju znašalo število učiteljskih šol le 10, namesto sedanjih 37 (31 državnih in 6 zasebnih), kar je daleko premalo. Neljube posledice: natrpanost razredov in neupoštevanje pokrajinskih posebnosti.

Zato zahtevamo, da se zavzame sekcija z vso energijo in z dosledno vztrajnostjo na vseh merodajnih mestih in pri vseh odločujočih činiteljih, da ostane v Mariboru neokrnjeno ohranjena učiteljska šola.

Razlogi:

1. Mariborska učiteljska šola je znana po svoji pedagoški tradiciji vsemu slovenskemu učiteljstvu.

2. Njena ukinitve bi izzvala enodušen odpor vsega mariborskega prebivalstva, ki bi zopet izgubilo važno kulturno postojanko, pa tudi oster odpor vsega ljudstva bivše mariborske oblasti, katero mariborski zavod oskrbuje z učiteljskim naraščajem to tem bolj, ker so preko 30 let obstajale v Mariboru tri učiteljske šole (2 ženski in 1 moška).

3. Upravičeno pa bi tudi zavrnila tako namero vsa nacionalna javnost, ki se zaveda namena in pomena še vedno narodno ogroženega obmejnega Maribora.

4. Do normaliziranja sedanjih razmer se naj vpele na učiteljskih šolah numerus clausus z enakim proporcem sprejemanja obeh spolov.

Pa tudi iz zgolj pedagoških vidikov bi bila ukinitve učiteljske šole v Mariboru usodna in obžalovanja vredna.

Razlogi:

1. Sodobni učitelj mora dobro poznati svoje okolje, obvladati domače narečje, poznati ljudske šege in navade ter se vglobiti v ljudski duh, s kojim naj bo organsko povezan. To pa je možno le, če je izšel iz domače pokrajine in je živel dovolj dolgo v njej.

2. Po načelu domorodnosti naj temelji vse delo na domačih tleh, kar pa je uspešno izvedljivo le, če je učiteljska šola v središču takega prirodnega in kulturnega okolja in to je v naših razmerah Maribor.

Zato o ukinitvi učiteljske šole v Mariboru ne more biti in ne sme biti govora.

Na zadevni dopis predsednika sekcije se sklene primerno odgovoriti.

s takimi tečaji dviga kulturno ravnesje naroda, poslušalci stonjujejo svoje zahtevke in ljudsko-izobraževalni delavci se skušajo v večjih občinah nastaniti, delovati v tem pravcu in dovršeno izpolniti ljudsko-izobraževalne ustanove. Ljudske tečaje je mogoče po razsežnosti predavalne stvarine razdeliti na nižje, srednje in višje ljudske tečaje. Višji ljudski tečaji so večerni in internatni. Prvi so navadno le mestni in se tu predava večinoma le zvečer, drugi so urejeni v zimskih mesecih in sicer za kmetijski naraščaj ter se tu predava ves dan.

Razen predavanj učinkuje zelo uspešno tudi čtivo. Tako se s čitanjem časopisov, priložnostnih in strokovnih publikacij, s čitanjem zabavnih in poučnih knjig pospešeno zvišuje obzorje najširših plasti naroda. Ljudske knjižnice postajajo polagoma težišče ljudske vzgoje. Nadaljnja ljudsko-izobraževalna sredstva, katere se največkrat uporabljajo so: domači dopisni pouk, katerega oskrbuje in vodi Masarykov ljudsko-izobraževalni zavod v Pragi, diletantsko gledališče, petie in godba, diaprojektiv (skioptične slike) in film, radio, telefonija, upodablajoča umetnost, muzej, občinski anali, razstave, ekskurzije, telovadba in sport, ljudske proslave in zabave.

Predmeti ljudsko-izobraževalnih predavanj so najpogostejše: a) narodna in obča zgodovina ter državnoznanstvo; b) potopisi; c) narodna in svetovna literatura; d) poznavanje države in zakonov; e) filozofija; f) sociologija; g) prirodna znanja; h) narodno gospodarstvo; i) spoznavanje človeškega telesa in socialna higiena; j) tehnika in razna vprašanja iz kmetijstva; k) telesna vzgoja, i. t. d.

(Dalje prihodnjič.)